

grapha, vel si quis scribere nesciat, alia duo signa confici, quorum unum apud damnum conservatur, alterum apud Magum, vel Maleficum) tunc is teneat alterum, quod penes se habet, perfringere, aut ipsius Confessario tradere: idque partim in detestacionem criminis; partim, ut exterior testetur internam, ac perfectam diemoni abrenuntiationem, sinceramente in Deum convernitionem. Alioquin enim, si hujusmodi exterrit signum, quod penes se habet, nolle Maleficum destruere, adhuc eo ipso perget, internum voluntatis actum in diabolos obsequium profiteri.

54. Secundo debet Confessarius inquirere a Malefico, an committerit illa enorma peccata superius n. 45. recentata, vel alia hujusmodi: quibus intellecitus, debito modo procedat, prout ceteroquin necesse sit ad Confessionem Sacramentalis.

55. Tertio, si aliquid ope diaboli Maleficus acquisitum habetur, quod cuiusdam tertiae perfidie cognoscetur (pura, quia huic a diabolo sublatum, & Maleficio detratum fuit, prout fape contingit), illud domino suo erit modo competenti restituendum, sicut in rebus farto ablatis fieri debet. Si vero aliunde, ut puta ex occultis thesauris, aut ex rebus in mari totaliter deperditis, eam rem diabolus habuerit, Ma-

goque tradiderit; ex eadem perfidio illis Magus factis facere tenebitur, quibus fortalitia damnata in rebus suis familiaribus, aut animalibus intulit. Et hoc id dicendum, si Magus habetur altius, unde damnata relascere posset; nam restitutio rerum iniuste ablatarum, & aliorum dannorum illatorum recompensatio, erit necessario facienda, nisi impotencia excusat, prout a liunde confat.

56. Quarto, non Maleficus potenter iterum educatur, & ad vomitum redeat, simulque ut is a demoniacis dixeratibus, non raro redditurus, magis magisque preservetur, cunctem Confessarii muniat remedium spiritualium, nimurum Agnis Dei, aut aliis rebus conferatis ipsi communicatis; simulque cum exhortetur ad cerebro clieciendos actus Virtutum Theologicarum, atque ad meditationem Domini Nostri Passions, detestacionemque suorum gravissimum peccatorum, nee non & aliarum Virtutum exercitium, praefertim vero ad frequentiores Sacraentum Potentiarum, atque Eucharistie receptionem. Quin etiam poterit quandoque Confessarius adhibere Exorcismos convenientes, quales pro hujusmodi hominibus tum in Ritualibus Diocesaniis, tum in aliis Benedictionum Libellis passim reperiuntur.

DISTINCTIO III.

De Vitiis Religioni oppositis per defectum.

QUESTIO I.

De Tentatione Dei.

SUMMARIUM.

1. Irreligiositas, quid, & que vita sub se continet?
2. Tentatio, alia probacionis:

 - Alius seductionis.*

3. Tentatio Dei, quid?
4. Est duplex, expressa & interpretativa.
5. Tentatio Dei ex genere suo est peccatum mortale.
6. Purgationes vulgares sunt prohibita.
7. Solvitur instantia,

8. Tentatio Dei per accidentem potest esse venialis.

1. **U**ta patet ex dictis Diff. preced. n. 1. alia Vicia opponuntur Religioni per excessum, alia per defectum. Vicias haec tenus prioribus, pergendum ad posteriora, quorum omnium genus est Irreligiositas, qua est defectus cultus Deo debiti. Porro sub Irreligiositate, tanquam species sub suo genere, continentur Tentatio Dei, Sacrilegium, Simonia, Blaspemia, Perjurium, atque violatio Voti; de quorum quatuor prioribus in presenti Distinctione, & aliis duobus in sequenti Tractatu dicuntur.

etur. Et quidem, ordiendo a materia praescatis Questionis,

2. Tentatio generatim est dictum, vel factum, ad capendum de aliquo experimentum, ut scaturit, quanto sit potenter, prudentie, scientie, & hujusmodi. Et haec dicitur Tentatio probacionis, seu experimenti: quo modo Deus dicitur tentasse Abraham, Job, Tobiam, & alios Santos, dum immisiti adversitatis coram obedientiam, patientiam, atque in aliis virtutibus confitantes experiri voluit. Est & alia, que dicitur Tentatio seductionis, seu inductionis ad peccatum: quo modo dia-bolis tentat homines, dum eos ad malum seu peccatum incitat. In proposito sumitur Tentatio priori modo, & quidem in maiori parte, quatenus nimurum homo inique tentat Deum, volens aliquam ejus perfectionem experiri: de qua loquendo,

3. CONCL. I. Tentatio Dei est actus Religioni oppositus, quo quis absque iusta causa dicit, aut facit aliquid, ad capendum experimentum de Divina quamplam perfectione, utsputa de Potentia, Sapientia, Justitia, aliisque Dei Attributis. Ita Heretics dicit, Relig. q. 1. Lefuis, effigie in re communis. Dicitur actus Religioni oppositus: qui est quidam Dei irreverentia, velle de perfectionibus eius experimentum sumere absque iusta causa, & reliquis mediis ordinariis a Deo institutis. Et additur, absque iusta causa: quia si talis adit, non erit Tentatio: ut si fiat ex Divino instinctu, vel si quis habeat Dominum miraculorum, aut fantatum, vel si honor DEI, atque defensio Religionis postulat aliquid opus, ad quod tale experimentum est necessarium. Porro per experimentum Divina perfectionis, intelligitur omne extraordinarium opus, vel auxilium Dei supra communem rerum ordinem praestandum, quo Divina Potentia, Sapientia, Justitia &c. quasi experientia propria cognoscatur.

4. CONCL. II. Tentatio Dei potest fieri duplicitate, expresse feliciter, vel interpretative. Ita communis. Et quidem Tentatio Dei expressa tunc accedit, quando aliquid fit directe ea intentione, ut experimentum capiatur de quadam Dei perfectione: ut si te projectas in pectus, expetrans, an Deus te finit submergi, vel an possit te salvare. Interpretativa tentatio Dei contingit, quando quis non intendit explicite tale experimentum de Divina perfec-

tione, facit tamen aliquid ob finem alium, quod ex se requirit extraordinarium Dei auxilium, illudque temere expectat: ut si quis tota Quadragesima velit cibo & potu abstinere ad Christi exemplum, persuasus, Deum vires prabitarum (nisi id fieret ex speciali instinctu Divino) aut si alicui alteri periculo absque necessitate se commitat, a quo fine extraordinario auxilio Dei, quod temere expectat, liberari nequit. Huc etiam pertinet Purgationes vulgares, de quibus num. 6.

5. CONCL. III. Tentatio Dei, prout fit absque iusta causa, regulariter loquendo, atque ex suo genere, est peccatum mortale. Ita Doctores communiter. Ratio est: tum quia adulteratur excellentissime inter Morales Virtuti Religionis, & consequenter ex suo genere est peccatum mortale: Tum quia vel tentando Deum qui est incredulus, aut dubius de aliqua ipsius perfectione, & consequenter prater malitiam Infidelitatis irogat Deo gravissimam injuriam; prout fecerunt olim perfidi Judei, de quibus dicitur M. al. 77. Tentaverunt Deum in cordibus suis, dicentes: Numquid & panem poteris dare, nus parva mens in diserto? vel tentant petit a Deo auxilium extraordinarium sine iusta causa, quod arguit gravem audaciam, sive irreverentiam erga Majestatem Divinam, qua Ter fande, simulque humiliiter ac reverentialiter est tractanda: atque insuper est istud contra sapientissimam Dei ordinacionem, qua voluntarii ordinem naturalem, neque absque necessitate cundem invertendem statuit. Unde Christus demoni, praecepit eti. Templi pinnaculo, unde tamen per scalas descendere poterat, suggesti respondebat, Matth. 4. Scriptum est: Non tentabis Dominum Deum tuus.

6. Hinc mortaliter peccaminosa est omnia illa Tentatio, qua tentans Deum, absque alia necessitate commitit se aperto periculo vita; utsputa projicendo se in ignem: aut pricipitando ex turri, interim putans, Deum esse ipsum salvatorem. Hoc etiam spectant Purgationes vulgares (sic dicta, quod nullo iure, sed populari inventione, & fabricante sive omnino ficta inuidia, c. Mennam 2. q. 5.) quales olim fieri conuenerant ferventes fave frigidæ aquæ, ignigne ferri contactu, & hujusmodi, in quibus expectabatur incolumentis a Deo extraordinarie praestanda innocentia; que merito reprobarunt a Jure Canonico cit. c. Mennam 8.

&c. Omibus &c. Consulisti 2. q. 5. Item Purgationes, quae duello sunt, in quo exceptatur, ut Deus tueatur partem innocentem, quod itidem dammatur can. Monachiam. 2. q. 5. & cap. 1. ac seqq. de Purgat. vulgari; & in Concilio Trid. Sess. 25. cap. 29. de Reform.

7. Nec obstat, quod DEUS omni videatur quandoque hujusmodi Purgationibus miraculo favisse. Reip. enim, id factum esse vel ob simpliciter illius facili, argue antequam tales Purgationes fuerint publice ad Ecclesiam dammata: vel quia innocentes suspecti ad eas adhibendis cogebantur. Lefsum 2. c. 1. n. 4. Quandoque tamen effectus non respondebat, de quo referunt insigne exemplum e. 2. de Purg. vulgari.

8. Dicitur nihilominus in Conclusione regulariter loquendo, ad denotandum, quod Tentatio Dicitur aliquando per accidens possit esse peccatum veniale. Et hoc contingit vel ratione inconsiderationis, aut ignorantie non craze; vel ratione parvitas materie, aut periculi; ut quando quis levi morbo affectus, vane sperat sanitatem a Deo religatis medis ordinari. Bonacina at. disp. 3. q. 9. n. 6. & alii.

QUESTIO II.

De Sacrifilio, & quale sit peccatum.

SUMMARIUM.

9. Sacrifilegium, quid?
10. Eius tres sunt species.
11. Qua violatur Persona sacra.
12. Qua locum facer.
13. Et illi. Qua alia Res sacra violantur. Huc spectat abusus sententiarum S. Scriptura.
14. Sacrifilegium est ex genere suo peccatum mortale.
15. Clerici, & Religiosi, a quibus abstineretur ratione Voti Caefitatis?
16. Sacrifilegium per accidens si quandoque peccatum veniale.
17. Non omne peccatum a Persona sacra commissum, est sacrilegium.

9. Sacrifilegium, quod a sacris legendis, si id est, suffirandis sic dicitur, proprie accipitur pro violatione, seu indigna tractatione rei sacrae i. sive pro injuria ac irreverentia illa, que inferitur Deo per in-

dignam tractationem rerum sacrarum. Et de hac loquendo fit

10. CONCL. I. Sacrilegiorum universim tres sunt species: aut enim Sacrilegium fit contra Perlonam facram, aut contra Locum sacram, aut contra Rem facram. Ita Doctor communiter & ratio est: quia generaliter etiam tria sunt genera rerum sacrarum, videlicet persona, loca, & resalia ad Divinum cultum ordinatae.

11. Porro ad primam Sacrilegii speciem, quia violatur Persona sacra, pertinet perfidio Clerici; formicatio Ordine sacro instituti, fidei Religiosi, aut Religiosi, & cuiuslibet Votum Caefitatis habentis. Huc additum Doctores præteractionem perfornarum Ecclesiasticarum ad Tribunal faculare, caruendem incarcerationem, & hujusmodi, ut pote quibus indigne tractantur personæ Deo facratae.

12. Ad secundam speciem Sacrilegii pertinent omnia, quae sunt contra sanctitatem Locis facri: i. e. sunt destruptione malitia Locis facri, eversione Altarium, injuria effusio sanguinis, vel feminis humani in Loco sacro item, si confiugantes ad Locum facrum, tangunt ad Asylum, & per vim inde extrahuntur, & hujusmodi.

13. Ad tertiam Sacrilegii speciem pertinent peccata, quibus aliae Res sacrae termentur, seu iniurie tractantur. Dicuntur autem Res sacrae in primis Sacra menta; deinde Vasa sacra, vefelis que bene dicta, Reliquia Sanctorum, Dei ac Sanctorum Imagines; & deinde ea omnia, quae adhuc certis precibus, & a Ritibus Ecclesiasticis sunt consecratae, & pertinent ad cultum Divinum, & argue ministerium Ecclesiasticum. Insuper ad hanc tertiam Sacrilegii speciem spectat abuso sententiarum sacrae Scriptura ad superstitiones, ad stabilientes heres, ad amorata, fabulosa, vana, feuerita, adulaciones, detractiones, libellos famulos, & hujusmodi: quam quidem temeritatem graviter inhibuit Concilium Trid. Sess. 4. in Decreto de Editione, & usu sacrorum Librorum: atque omnes hijs generis homines, seu violatores, ac temeratores verbi Dei, juris & arbitrii ponens, per Episcopos coerceri praepedit.

14. CONCL. II. Sacrilegium ex genere suo est peccatum mortale. Ita communice nam opponitur excellentissime inter Morales virtutis Religionis. Sic quippe certum est, esse peccatum mortale, quando Sacri-

QUEST. II. De Sacrilegio, & quale sit peccatum. 177

legium sit in contemptum Rei facrae, propter solent facere Heretici, cum Vasa facra, Imagines Dei ac Sanctorum, & hujusmodi prolanant, & valant. Similiter confit, committi peccatum mortale Sacrilegium, quando fit aliud voluntarie ad deliberatione in materia gravi, quod haber pecuniam repugnantem cum sanctitate Rei facrae: ut est perclusio Clericorum, item peccatum carnis cum persona Deo facrata, vel ab eadem persona facra commissum &c. Quia talia notabilitate contravenient sanctitate Rei facrae, eique gravem inferunt irreverentiam.

15. Ubi sciendum, quod Religiosi profecti aut Clerici in sacris constituti, ratione Voti Caefitatis teneantur abstinentia ab omnibus deliberatae veneria delectatione, actuque tum interno, tum externo, qui est contra Caefitatem: uti fuit non solum forniciatio, aut aliuscaus venereus, sed etiam turpes cogitationes, delectationes morales, affectus impudici, vel tacitus obscenit &c. Unde quidquid in facultibus extra conjugium est aliquo modo peccatum contra Caefitatem, id in Religiosis, & Clericis memoratis etiam est Sacrilegium ratione Voti: adeoque habet duplicitate mortalitatem, ut mortalitatem Sacrifilegi fit mortalitas in its actibus, in quibus multa libidinis est mortalitas; venialis vero, in quibus illa est venialis, propterea non raro contingit ratione imperfecti voluntarii. Lefsum lib. 2. cap. 4. n. 28. Sylvester, Layman, & alii.

16. CONCL. III. Nihilominus per accidens quandoque Sacrilegium potest fieri peccatum veniale. Ita communis. Sie in primis accidit, quando irreverentia Rei facra illata, est duntaxat levis, propterea fieri potest in aliquibus in honoratione, aut dilaceratione Imaginum sceluso contemptu, in levi abuso facrum Veffium ad profanos usus, in allegatione cuiusdam facrum Sententie ad jocum, & idem dicendum de aliis hujusmodi levioribus irreverentias erga Res facras, que non excedunt peccatum veniale, sceluso contemptu, proper parvitate materie, seu irreverentia committente. Similiter erit peccatum veniale tantum, & quandoque nullum, si irreverentia aliquis fiat Rei facre ex inadvertentia, in deliberatione, aut ignorantia non craza, vel invincibili: haec enim a peccato mortali excusat in omni materia.

17. Tandem notandum cum Herinex diff. de Relig. quest. 2. n. 12. & alii, non omne videtur, quod permanent impositione ab Reffensuel Thol. moral.

QUESTIO III.

De Simonia.

SUMMARIUM.

18. Simonia unde sit dicta?
19. Ea est species Sacrilegia?
20. Simonia definitio declaratur.
21. Simonia quam grave peccatum?
22. Est triplices.
23. Simonia mentalis, quid?
24. Simonia conversationalis, quid?
25. Alia pars conversationalis, & alia mixta.
26. Simonia confidencialis declaratur.
27. Simonia realis.
28. Si quid gratis datur, ac recipiatur, non sit Simonia.
29. Simonia non est, insuitu spiritualium suorum donum dare, aut recipere aliquid per modum stipendi.
30. An de hujusmodi stipendi licitum sit pacificare?
31. Idipsum magis declaratur.
32. Simonia non est dare quid ad redimendam injustam vexam circa spiritualia.
33. Fallit Conclusio in Beneficiis Ecclesiasticis, si quis necdum habet jus in re.
34. Lictum est, dare vel recipere pretium pro labore per accidens conjunctio cum sacra Misericordia.
35. Non item pro labore intrinseco, sive per se conjunctio cum ipso.

18. Simonia a Simone Magno nomine, atque in Legi Evangelica originem traxit, non obstante, quod iam in Legi veteri a Balzam Num. cap. 22. & 2 Gize lib. 4. Regum, cap. 5. & a nonnullis aliis, hoc peccatum legatur commissum. Dicitur nihilominus Simonia a simone Magno, qui, cum videt, quod permanent impositionem ab

M. Apo-

Apostolis daretur Spiritus Sanctus (ut legitur in Actibus Apostolorum c. 8.) obtulit eis pecuniam, dicens: *Date & milia hanc potestatem, ut cuiuscumque impinguo manus accipiat spiritum sanctum.* Cui S. Petrus Apostolus respondit: *Pecunia tua recum sit in perditionem, quoniam dominum Dei exsistimasti pecunia possideri.*

19. Igitur Simonia species Sacrifigii: cum vendere rem facerem, seu spiritualium pretio temporali, sit contra reverentiam Deo in rebus facie debitam: simulque violent ipsius rei sacre sanctitatem, que cum gratiose nobis Deo concedatur in nostram, proximumque falorem, atque insuper tantas sit dignitas, ut sit pretio inestimabilis, ac proinde dignus debet dari gratis, juxta illud Salvatoris: *Matth. 10. Quis accipit, gratis datur: Nil hilominus estimatio pretio venditur, aut emitur, rebusque temporalibus & quiparata, humanis contradicibus subiectur.*

20. CONCL. I. Simonia est studiosa voluntas, vel vendenda aliquod spirituale, vel spirituali annexum, pretio temporali. Ita Glossa in *Rubricam*, sit de *Simonia*: effigie definitio hac committente recepta inter Doctores, & patetibz ex eius declaratione. Dicitur I. *Studio voluntas: id est, actus deliberatus voluntatis: & haec particula sit loco generis: reliqua adduntur per modum differentiae.* Dicitur II. *Ementi, vel vendenda: sub qua particula comprehenduntur omnes Contrafacta, & pacta onerosa, in quibus datur pretium temporale, vel ejus estimatio pro spirituali, sive id si per veram emptionem aut venditionem, per aliquam permutationem, aut alium fulgulsum Contractum onerorum.* Dicitur III. *Precio temporali: sub qua particula comprehenditur non solum omnis pecunia, sed etiam quidquid pecunia est estimabile: ut est monas a lingua, monas a manu, & monas ab obsequio.* Hinc in Jure Canonico c. *Si sunt nonnulli, i. q. 1. reprobantur, veluti simoniacum, Manus ab obsequio, Manus a manu, & Manus a lingua.* Et can. *Salvator. 1. q. 3.* dicitur: *Quicquid igitur res Ecclesiasticae non ad hoc, ad quod instituta sunt, sed ad propria lucra, monere lingue, vel indebiti obsequii, vel pecunia largitur, vel adspicitur, simoniaco est: cum concordemus.*

21. CONCL. II. Simonia ex genere suo est peccatum mortale. Ita certa omnium, & patet ex supra citatis verbis D. Petri, *Autor. 8. Pecunia tua recum sit in perditionem,*

quoniam donum Dei exsistimasti pecunia possideri. Unde passim SS. Canonos graviter reprehendunt Simoniacam, appellantes eam *Exercitatio vitium, turpissimum lucrum, piaculari flagitium, simoniaca peccata, heresim simoniacam, ad cuius comparationem omnia crimina quasi pro nihil representantur: ubi videtur est cap. Reparantur: & cap. Quicunque, & cap. 1. quisi. 1. & cap. Pater 1. quisi. 7. & cap. Per tuas de simonia, & alibi.* Ex quibus verbis facile patet gravitas hujus criminis.

22. CONCL. III. Simonia recte dividitur in mentalem, conventionalem, & realem. Ita communis, & patetibz ex carum explanatione. Ita

23. *Simonia mentalis* est internum propositionum, quo quis, dum confort alteri spirituale, intendit eum obligare ad reddendum temporale, vel contra, sine ullo pacto exteriori expressio vel tacto: ut si quis det alieni centum aureos, auctoritate interiat cum intentione ipsum obligandi, ut in mercede fisci conferat Beneficium Ecclesiasticum, & hoc potest sibi conferatur, quamvis nullum pactum exterius circa hoc interveniat. Unde per Simonianum mentalem non intelligitur hic merum prepositum committendi Simoniacum (quamvis & hoc jam sit peccatum) sed intelligitur ea Simonia, que quandoque aliquem actum exterrimus habet, v. g. damnationem pecunie, malitia tamquam ejus non se prodit exterius, sed in sola mente manet, eo quod nullum pactum exterius interveniat.

24. *Simonia conventionalis* est, quando non solum est internum propositionum obligandi, sed etiam procedit ad externam conventionem, seu pactum expiente aut tacite factum, dandi sive recipiendo rei spiritualem pro temporali, aliquae tamen executione, factem utrinque facta. Additur notanter, factem utrinque facta: nam alia est *Simonia pure conventionalis*, que videlicet ex neutra parte est completa: ut si quidem pactum fuerit initium confundi Beneficium Ecclesiasticum pro certa pecunia, adhuc tamen neque Beneficium collatum, neque pecunia soluta est. Alia vero est *simonia conventionalis mixta*, que nimur est completa solum ex parte unius, sive danda pretium nondum collato Beneficio, sive contra.

25. *Simonia: Conventionalis species quedam est simonia, que dicitur Confidens, qui quis cuiquam Beneficium Eccle-*

sisticum procurat, eligendo, praefendantio, resignando, confirmando, aut alia ratione cum certa confidencia, seu pacto initio, ut is, qui Beneficium accepturus est, illud ipsum sibi procuranti, vel alteri, ut puta fratri aut nepoti suo, cum fructibus, aut aliquo coram portione suo temporecedat. Et adversus hanc Simoniace pravitatis speciem, *cum Confidens, qui Beneficiorum confidens appellant, eo quod circa sola Beneficia Ecclesiastica contingat, & per quam ex illicita beneficia, quandoque illa aftervantur personis pro tempore inhabilibus, vel etiam nondum natis, edidit Pius IV. severissimam Bullam, que incipit, Romanum Pontificem (habentem curam, v. Bullari Romani, Confir. 8. dicti Ponti) in qua sub gravissimi penitus ipsam prohibuit, tamque prohibitionem innovavit S. Pius V. in sua Constitutione 8. 4. inolteris suis stipendiis?*

26. Tandem *Simonia realis* est, quando patet extrahere parte implenta, factem inchoato: ut si collato Beneficii facta est, & vicecum pretium solutum, aut factem pars priori data pro eo.

27. CONCL. IV. Est certum sit, committi Simoniacum, si pretium temporale exigatur pro administratione Sacramentorum, & fulpatione Ecclesiastica, confirmatione electionum, installatione in Beneficiis, achijsmodi: nil hilominus si quid gratis detur, accipietur, Simonia non committitur. Ita communis. Et quidem prior pars sequitur ex dictis num.

20. Unde in Jure Canonico tit. de *Simonia, c. Non sat, & cap. Cum in Ecclesia, & cap. Ad Agapitacem, & alibi, gravissime reprehenduntur, ac prohibentur prava confuetudines exigendi pro familiis factis functionibus quoniam nullus est laudabilis confuetudines erga sanctam Ecclesiam pia fidelium devotione introductae, sponte aliquid e Ecclesia Ministri saepe spiritualia ministrantibus, observari praeципiantur. Et per hoc patet altera pars Conclusionis, que amplius habetur can. *scius Epiphagum. 1. q. 2.* & alibi.*

28. CONCL. V. Insuper Simonia non est, si inuitu spiritualium functionum, ut puta administrationis Sacramentorum, Confirmationum, Missarum celebrandarum, ac humilimodi, datum aut recipitur aliquid per mortuum stipendi, hoc est, pro iusta & congrua sustentatione Ministri Ecclesiastici. Est certa, atque communis, & patet ex unanimitate sensu, & praxi quotidiana fidelium. Ratio

31. CONCL. VI. Non est Simonia, dare pecuniam solum ad dirimendam vexam circa spiritualia, quam quis iniuste patitur. Ita communior Doctorum, contra Innocentium; idque defensum est tum ex e. Quasdam, i. q. 3. tum ex e. Dilectas, juncta Glosa ibid. ad Simoniam, ubi talis redemptio iniusta vexat referatur, nec tamen reprehenditur, immo potius approbat. Accedit ratio: quia dans pecuniam ex tali causa, non datur propter spirituali, & tanquam premium ipsum; sed dat ipsam pro collenda vexa, seu auferendo iniquum gravamine, & que ad removendum impedimentum prava voluntatis alterius. Sic v. g. licetum est, saltuum urgente, calu necessitatis, aut alterius gravis periculi, dare pecuniam ratione Sacramentorum administrandorum illi Clerico, qui non vult ea ministrare gratis; non quidem ut premium Sacramentorum (hoc enim est intrinsecus malum, & que simoniacum, & in nullo profici calu licetum) sed tanquam medium ad removendum impedimentum prava voluntatis, seu avaritiae alterius, acque ut se peccato iniuste vexationis abducatur, & ad officium suum rite prestandundatur.

32. Ceterum huc Conclusio partur limitationem in Ecclesiastici; in his quippe non est licetum, sive potius simoniacum, dare pecuniam pro redimenda vexa, quando offensum pecuniam necludere habet in re, five jus questionum in Beneficio. Defensum autem haec limitatione cap. Matthaeus, de Simonia; ubi electus a majori parte, alii tamen contradicuntibus, si his det, aut dari consentient pecuniam, ut a contradictione defensum est, ac ipse potius confirmetur, ceterum Simoniacus, & obligatus ad resignandum Beneficium. Ratio est: quia sic darecunt pecunia ad confundendum liberum ius spirituale, prout discrit Abbas Panormitanus usor cit. cap. Matthaeus, de Simonia, clare distinguens, quod pro jure querendo non sit licetum dare pecuniam etiam ad redimendam vexam, ob textum & rationem allegatam: sed quando ius cuiuspiam jam est questionis, & vexat quis in eo, bene dari possit pecunia pro redimenda vexatione, per textus & rationes num. praedictas; quia tunc non amplius sternetur via per pecuniam ad Beneficium Ecclesiasticum. Hoc ipsum tradit Layman cit. S. 2. num. 22. & segg. citans alios, & Ludow. Engel tit. de Simonia, num. 31. ubi etiam resolvit, quod lite beneficii pendente abs-

QUESTIO IV.

Solvuntur alia Dubia circa Simoniam,
ejusque poenam.

SUMMARIUM.

33. Simonia alia Juris Divini, alia Juris Ecclesiastici.

36. Exem.

36. Exempla Simonia Juris Ecclesiastici.
 37. Papa an possit involvi crimen Simonia?
 38. Pretium simoniaicum, quid, & quantuplicem?
 39. Manus a manu, a lingua, & ab obsequio, quid?
 40. Ad Simonianum requiritur pacum, quale?
 41. Corollaria.
 42. Solvitur instantia de obligatione Antiderationis.
 43. Simoniacum est, dare tempore tanquam motu conseruandi, vel expendiendi spissitatem.
 Propositum damnata refertur.
 44. Per gratiam in compensationem, quid intelligatur in ipsa?
 45. Aliis propositiones quoad propositum caruenda.
 46. Unde colligendum, an quid detur vel accipiatur, puto simonia, nec ne?
 47. Pena contra Simonianos in Iure statuta.
 Es non inducit Simonia mentalis.
 48. Neque conventionalis.
 Excepta Confidentialis.
 49. Quid, si simonia conventionalis postmodum hinc inde compleatur?
 50. Simonia Realis inducit penas Juris, quando sit in ingressu Religionis, Ordine, vel Beneficio.
 Beneficium simoniacum recipiens, quid agendum?
 51. Dispensatio super Beneficio simoniacum recepta, a quo possit dari?
 Et qualiter sit obtinenda?
 52. Non autem ante sententiam judicis, si committitur in aliis casibus.
 53. Quæritur I. An Simonia alia sit Juris Divini, alia Juris Ecclesiastici? Relip. affirmativa, cum Glosa communiter recepta. c. Ex parte l. 1. V. dimittere, ex Off. delegare: ubi at quod quadam sunt prohibita, quae simonia; ut vendere Sacramenta &c. Et quedam simonia; quia prohibita; & sunt illa, quae per confirmationem Ecclesia facta sunt simonia.
36. Exemplum Simonie Juris duxata Ecclesiastici, est in primis permittatio prebendarum, five Beneficiorum Ecclesiasticorum; quia si his pacto interveniente, ac propria authoritate, fine intervenerat Episcopi, prohibetur tanquam simonia, c. Quasdam, de Rebus permittat. & alibi: cum tamen permittat inam rem spiritualem cum alia spirituali (ut iunct duo Beneficia) ex natura sua non sit simoniacum. Aliud exemplum habetur cum Placuit, 1. q. 1. ubi Reipublica Thiel. Moral.
37. Ut Manus a manu intelligitur non solum pecunia, sed etiam omnis re temporalis pretio estimabilis, c. Totum 1. q. 3. Per Manus alias intelliguntur laudes preces, seu recommendationes apud Principem v. g. vel populum, ex pacto interponendis pro eo, qui Beneficium vel re spiritualem cupiunt contulit, vel collatorum est: sic enim res spirituales pacto interposito datur pro illa recommendatione, & e contra, cum tamem episodi recomandandi obligatio sit quid tempore, ac pretio estimabilis. Lefissa l. 2. cap. 3. dubit.

*lit. 20. &c alii. Et hoc de causa, si detur aliquis temporale Officialibus per probandum duncta xii aditu, vel Mediatori seu Intercessori pro labore illo, quem in se suscipit in feme vel se pessi adeundo collatorem Beneficii; aut ratione ad cuius imminentis danni, v.g. periculi disgraciae, non committi. Commissarii, capitellum Navarras cap. 2, *Manalis*, n. 156. & Layman los. eti. n. 65, quia videlicet talia sunt preter estimabilia. Sicut fore, si pro ipso Beneficio conferendo, vel imperando, datur, aut recipere pecunia, ut patet. Tandem per *Munus ab obsequio intelligentiarum servitium seu obsequia temporalia cuiusdam praestata, seu praestanda sub pacto, seu obligatione Beneficii Ecclesiasticis collati, seu conferendi, &c contra.**

40. Queritur III. Quid censendum de patre Simonio? R. Et certum est, ad rationem Simoniae require pactum expressum vel tacitum, interdum spiritualem pro temporali, aut et contra; ita videlicet, ut dans temporale intendat alterum obligare ad redditum spirituale, & e contra. Quanvis idcirco non negetur, posse dari Simoniam ex parte unius duxit; prout patet in Simone Mago, qui solus, non autem D. Petrus, incurrit Simoniam. Idem accidere solet in Simonia mentali.

41. Infertur proinde, si quis det honoraria alteri ad captandam duxat eum benevolentiam, vel conciliandam amicitiam, ut potest suum memorem ex benignitate conferat Beneficium, vel aliam rem spiritualem, non committit Simoniam: quia deest paucum, & rotundum hinc inde gratia datur. Idem dicendum, si quis interierat Episcopo gratis ad confequentiam eius benevolentiam, vel ut is suam scientiam atque dexteritatem perspectam habeat, sive cetera allieciat ad conferendum sibi Beneficium: deest enim pariter omnne pactum, ut supponitur. Lef- lus lo. cit. Larvianus eti. cap. iii. h. 2. c. 3. & aliis, pto Glosiam C. Cism offent V. Promiserat de Simonia.

42. Nec obstat, quod ex talibus obsequiis,
atque honorariis, oritur obligatio quam
dans Antidoralis, id est, tali, qui, dans
obligat alterum naturaliter ad remuneran-
dum ex virtute gratitudinis. Resp. enim cum
Navarro a. 23, *Manualis*, num. 106, Lethio,
& alii, nec non obstat: quia ad Simoniam
requirunt obligatio ex Iustitia, sive, ut ex
pacto, expresso vel tacito, detur tempora-
re pro spirituali. At obligatio Antidoralis,
aut remuneratoria, solum si ex decessu

& honestate, & procedit ex liberalitate; simulque ex se non determinatur ad reddendam rem spiritualē, cum alia ratione remunerando, possit eidem satisfieri, nec proprie^t est obligatio.

45. Rep. II. Nihilominus dare temporale tanquam motivum conferendi, vel effecti spirituale, Simoniacum est. Ratio est. Tum quia, quando tempore affumti ut motivum/ejuinodam, i.e. aequivalentes oblatio illa est empio, & res temporalis est pretium: sumilque per temporale paratur via ad spirituale obtinendum, prout fecit Simon Magus, sponte offrendo pecuniam ad confequentem postulatam spiritualem; cui proinde dixit S. Petrus Alter. 8. Peccata tua recum sit in peditacionem, quoniam donum Dixisti/motivum pecuniam possefieri. Tum quia hie interuenit paucum, si non explicitum, faltem implicitum, dum ideo datur tempora- le, ut alter moreveretur, fui tunc obligatus ad reddendum spiritualem; que est ipsissima Simoniacus mentalis, & quando intentio ista alterum factice obligans, atque move- nata, aliunde exterius se non prodit. Hinc merito Innocentius XI. inter alias sequen- tem, ordine 45. Propositionem damnavit sic jacet: *Dare temporale pro spiritualem non est Simoniacum, quando tempore non datur tanquam pretium, sed dant ex tantum tanquam motivum conferendi, vel effecti spiritualem; vel etiam, quando temporale sit solum gratia compensatoria pro spiritualem, aut et contra.*

Propositiones verba notandum cum Joanne Cardenio, in *Crisi Theologica*, ad dictam Propositionem 45. num. 37. & seqq. quod per compensationem intellegatur quod, *per hoc fit cum patre*, si interuenient obligationis dandi aliquid titulo gratitudinis: ut si Patronus conferat Clerico Beneficium cum pacto, ut se gratum exhibeat, & ex gratitudine dei ipsi aliquam pecuniam proposita esse licet pacifici deando ex gratitudine dono temporali pro spirituali, & contra, *olim fuit opinio quorundam*. (Manuscriptus) Nam qui sic exigit titulo gratitudinis aliquid temporale, excedit limites obligations Auctoritatis, utpote que non determinata aliquid temporale, sed potest aliunde impleri; prout *hunc notar. est* Cardenio num. 16. Et iam dictum

45. Quoad præsentem materiam caveadæ sunt inluper alia due Propositiones, quarum prior, ordine 22. ab Alexandro VII. damnata fuit, & sic sonat: Non est contra pa-

Quest. IV. Solvuntur alia Dnbia circa Simoniam, &c. 183

stitutum, Beneficium Ecclesiasticum non conferre grata, quia Collator confers illa Beneficia. Ecclesiastica, pecunia interveniente, non existit illam pro collatione Beneficii, sed veluti pro emolumento temporali, quod tibi conferte non reverentibus. Alia vero, illicio sequens supra memoratum Propositionem 55, ab Innocentio XI. condemnatam, sic habet: Et si quoque locum habet, etiam si temporale sit principale motuorum dandi spiritualium; immo etiam si finis isti usus est spiritualiter sic, ut illud plures afficiatur, quam res spiritualis. Hac utraque propositio merito est condemnata, ut faciat patet ex haec tenus dictis.

& communior. Ratio est: quia nullibi in Iure habentur tales peccare clare expresse contra Simonianos conventionalis, etiam mixtum: stante autem dubio, in penitentiis ergo interpretatione facienda, iuxta reg. 42. Juris in 6. cum concordantibus.

49. Fandatum tamen, quod tum Simonia conventionalis, tum etiam mentalis, sic grave peccatum. Quinimo si Simonia conventionalis postmodum ex parte utrinque compleatur, in toto vel in parte, hunc dando preuum vel partem ejus, illino rem spiritualiter, v.g. Beneficium Ecclesiasticum. etiam incurvantur, pone ipso

pace ex iustis dicitur.

46. Rep. III. An aliquid detur, vel recipiatur ex pacto finiscom, vel potius ex alio iusto titulo, pro Foro interno seu conscientie facie judicatur. Uptote in quo propria cuiusque intentio seu mens in-
tentionis, etiam incurruntur peccata ipsa
Iure flatus contra Simonicos, ac re-
trahuntur ad tempus pacis praece-
ritate, iuxta stylum antiquum Curie Roma-
nae. Navarri cit. n. 104, Lessius I. 2, c. 36.
n. 117, & alii.

specitur; siquidem bona intentio ponit rem extra vitum; malo vero partim Simoniam, ad minimum mentalem. *Zosifus sit. de Simonis*, n. 55. Loquendo vero pro Fornacisimo, in dubio ex circumstantiis id eri-
dijudicandum est; & quantum ad hoc, tria
sunt maxime attendenda, *persona scilicet dan-
tis & accipientis qualitas, quantitas numeri,
& donationis tempus*, ut notatur e. *Etsi qua-
stiones de Simonia.*

50. Relp. III. *Simonia realis*, que com-
mittunt in ingressu Religiosis, in Ordine
(id est, in insperatione, vel collatione Sacra-
mentorum Ordinis) vel in Beneficio Ecclesiasti-
co, inducito ipso facto peccata a Jure statuta.
Ita communis, & habetur elare in *civ.*
Extrav. Sane. & *Extravag. Cum derrobale*,
de Simonia: ubi committeees hujusmodi Si-
moniam realem, ipso facto excommunicantur,
aliisque peccata subiunguntur, quae ibidentur.

47. Queritur IV. Quanam poena in Iure
sunt contra Simoniacos statuta? Resp. I.
Diversum quidem sunt poene in Iure Statute,
etiam ipso facto incurarent per Simoniacos,
propter habent in Extravag. Sane, & in Extravag.
Crm. detestabili, de Simonia (nam, ut
ibidem nota pontificis, plures parvorum gra-
uitas, quam Dei timor acere solet avertit) ^{per}
philosophus nulla Simonia duxata mentia-
lis inducit epuratio poenarum. Ita communis
est sententia, quod non solum simoniaci
enumerantur. Et praetertim cit. Extravag. Cms
detestabili, circa committentes Simonianum in
Beneficiis Ecclesiasticis statutum, quo non
folium ipso facto incurvant excommunicati-
onem Summo Pontifici reveratam, sed infuse-
talis collatio, pive proposito irrita fit, nullumque
iustitiarum; also, ut nec inde facias
aliquis fructus suos; sed ad illorum omnium,
qua percepisti, resumptionem sub anima sua per-
petrato si adfringes.

et delinquent ex cap. ult. de *Simonia*, ibi: *Pro Simonio, quia nulla pax, sed affectus animi praecedunt delinquitorum, sufficit per solam panitentiam sua factisacre Creatori.*

48. Relig. II. Insuper Simonia pure conventionalis non inducit ipso facto peccatum a Jure statutus; nam Canonis statutum postulas in eos, qui quoniamdetur dando, vel recipiendo, *Simoniā communis*, Extrav. *Canis desponsabilis*, *punctis Extrav.* Saez ed. Idem probabilitus dicendum de Simonia conventionali mixta (dummodo hinc excipiatuera, quia appellatur *Confidentialis*, seu *Confidencia beneficiorum*, propter speciem Bullam S. Petri V. *Incollebat*, de qua n. 25; et notat *Naturam* cap. 23. *Mandatis*, n. 104).

Quia igitur omnis Beneficii simoniae contingit labore fieri, viribus omnino caret, atque exinde jus cuiusdam nullatenus acquiritur, *juxta eir. Extrav.* *Cum desigebatur*: hinc ille, qui Beneficii simoniae recepti, tenetur (cessante legitima dispensatione) Beneficio taliter acquiritu renunciare. Angelus V. *Remunctoria*, n. 13. Sylvester V. *Simonia* q. 13. S. Odacrum &c alii. Non tamen debet talis dimittere possessionem Beneficii, quam de facto habet, abique licetum legiti Superioris; sed absintat a perceptione fructuum; excepta stricta necessitate vita, & quarat quam cito poterit, regnare, ut notat Angelus n. 13.

M. A. Shen-

spensationis. Nam in primis, qui Beneficium simplex per simoniam, ab aliis commissum ignoranter recipit, neque eandem simoniam ratam habuit, & postmodum cognita rei veritate Beneficium illud renegat, potest per Episcoporum dispensationem ad beneficium illud retinendum, arg. cap. penult. de *Habitu*. Secus, si sit Prelatura, Dignitas, vel Beneficium curatum; quia circa majora causas est agendum; sive Episcopus quoad ita non possit dispensare. *Glossa* *ju.* & *Barbola* ad cit. cap. penult. n. 4. *Pirthington*, *de electione*, n. 9. & seqq. & alii. Quod si ipse Beneficiarius committit simoniam, aut eam ab aliis commissum ratam habuit, neque Episcopus cum eo dispenseat ad retinendum Beneficium ita simoniacae acquisitum, sed solus Papa, arg. cit. *Extravag. Dom* *distribut.*

Deinde loquendo de Foro conscientiae, & quando simonia est occulta, poterit adiri Summus Pontifex, vel potius Major Penitentiarius ipsius; & expedito rite per litteras crimina simonia (tacto tamen nomine Re) propter imputationem dispensatio super occulsum impedimentum matrimonii fieri solet, juxta inferius dicenda *Traff. XIV. lib. 14. n. 170. & 172.*) supplicari Eisdem, ut præter abolitionem ab excommunicatione, & oportuno dispensationis, seu habitationis remedio supplicantem provideret dignetur, vi cuius idem supplicans pro Foro conscientiae impositum valeat beneficium retinere, & iuficere fructus percipere, & hædus perceptos retinere. Allegatis in hunc finem veris, & rationabilibus causis, ut puta periculo scandali, aut infamie, quæ ex dimissione Benefici ori ori posse, vel paupertate Beneficiarii esse.

52. Dicitur notanter n. 50. que committitur in ingressu Religionis, Ordinis, vel *Resuscitatio Ecclesiastico*. Siquidem nulla alia Simonia, etiam realis, inducit peccatum juris ipsi facto, & ante Sententiam Iudicis, nisi tribus duxerat enumeratis casibus; prout observant *Lettiss. n. 130. Pirrh. de Simonia*, n. 15. *Navarrus*, aliqui communiter. Quare si quis committat Simoniam in administratione aliorum Sacramentorum, quam Ordinis, vel in Conferentiarum, Benedictiionibus, Dispensationibus, aut hujusmodi, graviter quidem peccabit, non tam per ipsum factum incurrit peccatum excommunicationis, sumpensoris, vel inhibitus alicuius. Ratio est: quia nullibi in Jure exprimitur pena ipsi factu incurredda, præter tres Simonie

species proxime enumeratas, quamvis c. quia quid. r. g. 1. qui committit Simoniam in Baptismo, vel collatione Christiatis, dicatur competenti pena, & debita excommunicatione plementa: atque etiam c. *Qui alium &c. Ea sententia &c. Ea que de Simon. convicti de Simonia* jubeantur deponi: nam circa verba non indicant penam latam, sed duntaxat ferendae sententiae.

Q U E S T I O N E

De Blasphemia.

S U M M A R I U M .

53. *Blasphemia* vi nominis quid?

54. *Eius definitio.*

Quia declaratur.

55. *Datur Blasphemia in Deum & Sanctor.*

56. *Blasphemia dividitur in hereticalem, & non hereticalem.*

57. *Eisque ex genere sunt peccatum mortale. Nec admittit parsimonia materia.*

58. & 59. *Peccata verborum maxime sunt ex intentione dicensis dijudicanda.*

60. *Ex ira dicens: Corpus Dei, Christa,*

Sacramenta, &c. quale peccatum?

61. *Quid de nonnullis aliis verbis?*

62. *Ao omnes blasphemia sunt ejusdem species?*

63. *Quis de blasphemia in Deum, & Sanctoris?*

64. *Sententia opposita non caret sua probabilitate.*

53. *Bla*phemia est nomen grecum, &

et, ac *Nomos* dictum, unde & *Maledictioni*, *Convictio*, atque *Contumelia* con-

venire potest: communiter tamen sumitur pro verbo contumelio in Deum. Et hoc annotavit D. Augustinus, lib. 2. de moribus Manichæorum, c. 11. dicens: *Eis autem Blasphemia, cum aliqua mala dicuntur de bonis. Itaque jam vulgo Blasphemia non accipiunt, nisi mala verba de Deo dicere: de hominibus namque dubitari posse. Deus autem sine controversia bonus est.* Hac ille. Et de tali Blasphemia loquendo fit.

54. CONCL. I. *Blasphemia* est contumelio in Deum locutio: sive (ut alii loquuntur) *Blasphemia* est verbum maledictionis, convitis, five contumelie in Deum. Ita in re communis. Unde patet, quod Blasphemia immediate opponatur laudi Dei.

Di-

Dicitur, *locutio contumeliosa*. Quia Blasphemia consistit principiæ in verbis irreverentibus, injuriis & invectiis. Nomen seu honorem læderibus, et si aliquando etiam committatur ipsi factis; utrum si Deus contumelioso signo vilipendatur: ut expaudiuo in celum, aut hujusmodi. Datur insuper Blasphemia cordis, seu interna, non minus ac dari solet. Laus interna Dei circa quam nihil omnium bene attendendum est, num adserit plena advertentia & confessus, vel potius duntaxat fini cogitationes blasphemicae incidentales, & involuntarie: hec enim peccatum non sunt, aut falso non grave, defectu voluntarii, plenæque deliberationis.

55. Dicitur ulterius, *contumeliosa in Deum*. Quia, ut notat D. Dh. 2. 2. q. 53. art. 1. Blasphemia est peccatum, quo quis ex proprio cordis affectu de excellentia Divina honestatis detrahit, illicet contumeliam inferit, vel negando aliquod, quod ipsi proprium est, vel aliquid imponendo, quod ei minime convenit. Ceterum per hoc non negatur, dari etiam Blasphemiam in Beatiissimam Virginem Mariam, aliosque Sanctos; etenim, sicut Deus laudatur & honoratur in suis Sanctis, horumque gloria redundat in Deum; si etiam Blasphemia erga Divam Virginem, & Sanctos, redundat in ipsum Deum.

56. CONCL. II. Blasphemia inter alias divisiones sua principiæ dividitur in hereticalem, & non hereticalem, seu simplicem. *Blasphemia hereticalem* est illa, que Articulus Fidei directe opponitur: sed, qua aliquid affectur Fidei contrarium per verbum indicativum modi: si quis dicat: *Deus est crudelis, iniustus, mendax, infidus, qui res hominum non curat*; vel si quis dicat: *Deum insuffit! aut, Abnege Deum, &c.* *Blasphemia simplex*, seu non hereticalem dicitur, que Articulus Fidei directe non opponitur, sed aliquid vituperabile per modum detractionis, & quæ imprecations, in Deum profert: ut si quis Deo maledicat, aut opere, non esse Deum.

57. CONCL. III. Blasphemia ex generis sua est peccatum mortale: effigie lethali culpa, quoties cum perfecta adversitate verba Blasphemie proferuntur. Ita communis: siquidem Blasphemia gravem inferit Deo injuriam. Quinam notat Doctores, Blasphemiam ratione parvitas materies non posse fieri peccatum veniale (in ipsa enim non datur parvitas materie,

cum omnis Blasphemia gravem injuriant Deo inferre videatur) sed tantum ex indebetatione, & inadvertentia actus, polle quandoque Blasphemiam heriveniale peccatum.

58. Circa quod bene notanda est doctrina, quia tradit Doctor Angelicus 2. 2. q. 73. art. 2. quod peccata verborum maxime sunt ex intentione dicensis dijudicanda. Hoc quippe doctrina, etiam locum habet in verbis Blasphemiam sonantibus, vel non sonantibus; quibuscumque enim verbis utaris, non eris reus Blasphemie in Foro Dei, si absit omnis tam indirecta seu virtualis, quam directa seu formalis intentione in honoriandi Deum: & econtra eum Deo judicaberis Blasphemus, etiam si sanctissimi verbis inimores ex intentione Creatorem tuum. In Foro autem extero præsumuntur quos ex sensu locutus, quem verba ex communis usu loquendi indicant. Unde D. Gregorius lib. 26. Moral. c. 7. relatus can. *Humanæ 22. q. 5. sic inquit: Humanæ aures verba nostra talia sudant, qualia soci sonant: Divina vero iudicant, talia ea audiant, qualia ex inimis profunduntur.* Hinc

59. Inferitur I. Si quis verba Blasphemia proferat, anima nec actualiter, nec virtuiter advertebit, puta in ebrietate, non effice Blasphemiam proprie dictam, sed tantum materialem. Additur notante, *animones actualitas, nec virginitas advertebit*: quia licet non possit esse malitia peccati Blasphemie, nisi homo actualiter vel virtuiter intelligat, seu advertat ad verba, que ore proferit, sufficit tamen ad hoc indirecta, & virtualis intentio, & intentio. Unde si quis scienter ac feri loquatur verba, quæ vel ex propria significacione, vel ex modo proferendi, aliisque circumstantiis Divini honoris diminutionem continent, quamvis homo cam directe non intendat, adhuc tamen committit Blasphemiam: sicut a parte ad peccatum detractionis, vel contumelie erga hominem, non requiri formale nocendi propostum, sed sufficit virtuale.

Layman lib. 4. tralit. 10. cap. 6. nu. 2. 6. & 7. ac alii.

60. Inferitur II. cum Sanchez lib. 2. in Deo. cap. 32. Layman, Cajetano, Navarro, & alii, non esse proprie Blasphemiam, quando quis in ira, vel rixa cum aliquo, emittat quidam de Deo, quod verum est; utrum ex indignatione dicendo: *Corpus Dei, Christa, Sacramenta, &c.* Quia etsi

112

irreverenter dicuntur, non tamen proferuntur permodum contumeliz, vel iniuria Deo irogante, nec aliquid salfum Deo tribuant, neque plerumque non sunt peccata mortalia; dummodo affectus illae indignationis, & ira non tendat ad Deum, sed tantum contra hominem, vel jumentum, cui aliquis irascitur; quod ex modo dicendi, aliisque circumstantis, erit dignoscendum. Verum hoc non obstante, ejusmodi verba scia temere & irreverenter profere in ira, est peccatum cuiusdam Irreligiositate, sed tantum veniale, urauit Sanchez, Cajetanus, Armilla, & alii; quoniam ob scandalum, vel periculum formaliter blasphemia, mortale fieri posse, ideoque homines a tali Irreligiositate, & apparente Blasphemia merito abferrandi sunt.

61. Hoc autem intellige, si ejusmodi verba secundum se divini honoris diminutionem nullam exprimant: nam si verba talia, aut tali modo proferantur, ut contumeliam Dei, aut Sacramentorum significant, videlicet *Dolia plena Sacramentorum, Tirieme plena Sacramentorum, ut te Deus Christus magno animo affectas* (ut exemplificatur, & docet Layman I. c. n. 12. & post eum Gobat, tral. I. Theol. Experim. nn. 739. cum aliis) conferent debent Blasphemias, dummodo homo attenderit ad vilipendiam Dei, aut rei factae, qua talibus verbis exprimitur. Sepe autem homines ejusmodi verba blasphemia proferunt inadvertenter, & materialiter tantum, non attendendo, quid significent: tum vero excusan-

tur a peccato mortali, dummodo interim co[n]seruat perversem ejusmodi confutudinem deponere.

62. Quare, an omnia peccata Blasphemie sint eisdem specie? Rel. I. Blasphemia hereticalis specie distinguuntur a simplici Blasphemia. Ita certa, & communis. Ratio est: quia illa opponunt etiam Fidei, hac autem Religioni tantum; quo duae virtutes sunt specie diversae.

63. Rel. II. Probabilius est, etiam Blasphemiam in Deum, & Blasphemiam in Sanctos, specie distinguunt. Ita Maistrus dicit. Thol. Moral. n. 46. post Caspennum, & alios, contra Sanchez circ. n. 33. n. 38. Cajetanus, Bonacratum, Azorium, alioquin. Ratio data ratio ponit: quia cultus Deo debitus est Latræ; cultus vero Beatisima Virginis Mariae, & Sanctis debitus, est Hyperdulia, vel Dulie: atque hi cultus species differunt; ergo etiam Blasphemia in Deum, & Blasphemia in Sanctos, species differunt, cum opponantur ejusmodi diverso cultui, Deo & Sanctis debito.

64. Ceterum quia opposita sententia, assertens Blasphemias in Deum & Sanctos esse ejusdem speciei, co quod opponantur eidem virtuti Religionis, que tribuit cultum Deo, & Sanctis propter DEUM (non obstante, quod hic cultus sit diversus ab illo) multorum Doctorum exsistit, neque caret sui probabilitate: hinc ipsa nonnunquam Confessarii defervere poterit, praesertim quod Poenitentes, hanc diversitatem ultra non exprimentes.

TRACTATUS VI. DE HORIS CANONICIS, JURAMENTO, ET VOTO.

I Nter alios Religionis actus connumerari Juramentum & Votum, superius (a) jam dictum est: verum de ipsis merito seorsim agitur, tum ob copiosorem quam continent materiam, specialesque difficultates; tum majoris claritatis gratia. Quia vero Horæ Canonicae comprehenduntur sub Oratione, uno ex primariis actibus virtutis Religionis, prius de eisdem sub propria distinctione dicendum erit.

DISTINCTIO I.

De Horis Canonicas.

QUESTIO I.

Quid sunt, & quae Jure obligent Horæ Canonicas?

SUMMARIUM.

1. Ratio Ordinis.
(2) Tract. 5. dist. 1. n. 10.

2. Horæ Canonicae, quae?

Dicuntur Officium Ecclesiasticum, & Divinum.

3. Officium Ecclesiasticum, Nocturnum, & Diuinum, quid?

Laudes autem possint separari a Matutino?

4. Officium totum confat septem Horæ Canonicae.

Mystica ratio horarum septenariae numeri.

5. Usus Horarum Canoniarum jam a tempore Apofolorum.

6. Eas non primitus instituit S. Gelasius I.

7. Obligatio recitandi Horas Canonicas non est Juris Divini, sed Ecclesiastici.

8. Solvitur obiectio.

9. Nova instauratio Clericis Beneficiarii proposuitur.

10. Ea diligitur, ostendendo, quod etiam Clerici Beneficiarii solo Jure Ecclesiastico teneantur ad Horas.

CONCL. I. Nomine Horarum Canonicas intelliguntur ea preces vocales, quae ex precepto Sacrorum Canonum ab Ecclesiasticis personis nomine Ecclesie DEO perfolvuntur. Et hujusmodi Horæ Canonicae continentur in Brevario, acce alio nomine appellantur Officium Ecclesiasticum, item Officium Divinum: de quo Seraphicus Doctor S. Bonaventura, in Speculo Novit., cap. 16. verissime dixit: *Nemo Dei servus feruum, si Dei postulamus negligat servitum, que appropriato vocabulo Dei servitum (Officium Divinum) nomenparuit.*

3. Porro totum Officium Ecclesiasticum dividitur in Diuum, & Nocturnum; item colligitur ex Jure Canonico, cap. De Lente, de Celebrat. Missarum, ibi: *Distille principentes in virtute aduentie, ut Diuum Officium, nocturnam pariter & diuum, quarene eis Deus delicit, studioe celebrant pariter & devoe.* Ubi per Nocturnum Officium intelligitur id, quod de nocte diec confluvit, & vulgo Matutinum nuncupatur, ut juxta morem Ecclesie Romanæ Laudes adjunguntur, et si hec olim in multis Ecclesiis fuerint a Matutino, intempesta nocte (uri nuo multi Religiösi Ordines etiamnum faciunt) perfolunt separatae; quemadmodum & de facto in nocte Nativitatis Do-